

sopotnja

*Želimo vam
prijetne praznike
in veliko sreče
v letu 2017!*

Sopotja

glasilo slovenske skupnosti na Reki in v PGŽ
december 2016, številka 4, letnik 5
ISSN 1848-4360
Reka, december 2016

Uredništvo:

Jasmina Dlačić, Darko Mohar, Boris Rejec,
Zvonimir Stipetić, Vitomir Vitaz, Marjana Mir-
ković, Milan Grlica, Vasja Simonič
glasilo@bazovica.hr
Podpinjol 43, 51000 Reka

Izdajatelj:

Slovenski dom KPD Bazovica
Podpinjol 43, 51000 Reka
bazovica@bazovica.hr, zanj: Zvonimir Stipetić
www.bazovica.hr
www.facebook.com/KPDBazovica

Svet slovenske narodne manjšine Mesta Reka
Podpinjol 43, 51000 Reka
vj.slo.nm.ri@gmail.com, zanj: Boris Rejec

Svet slovenske narodne manjšine PGŽ
Podpinjol 43, 51000 Reka
vsimonc1@gmail.com
zanj: Vasja Simonič

Urednica:

Marjana Mirković
marjana.mirkovic@ri.t-com.hr
gsm: 091 593 6086

Lektorica: Darka Tepina Podgoršek

Oblikovanje, prelom in tehnično urejanje:
Vesna Rožman
Fotografija na naslovnici: Dionis Jurić
Karikatura: Bojan Grlica
Tisk: Tiskara Sušak
Glasilo izhaja trimesečno
Naklada je 1.500 izvodov

Glasilo finančno podpirajo:

Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence
v zamejstvu in po svetu
Primorsko-goranska županija

Mesto Reka

Svet za narodne manjšine Republike
Hrvaške

Slovenski dom KPD Bazovica

tel.: 215 406, 324 321, faks: 334 977
uradne ure, knjižnica in klubski prostori
torek in četrtek: 10.00–12.00, 18.00–20.00

MePZ, vaje: ponedeljek: 18.00–20.30

Dramska skupina: torek 17.30–19.00

Folklorna skupina: sreda, 19.00–21.00

Planinska skupina: torek, 20.00–21.00

Fotografska skupina: drugi in zadnji četrtek, ob 18.00

Glasbena skupina: torek, 17.30–20.00

Dop. pouk slovenščine: ponedeljek, 17.00–20.00

Mladinska skupina: po dogovoru

www.bazovica.hr/mladinci

iz vsebine

Uvodnik	3	Veleposlaništvo Republike Slovenije v RH Alagovićeva 30, 10 000 Zagreb, RH Veleposlanica: dr. Smiljana Knez
Iz društva	4	Konzularni oddelek, uradne ure: ponedeljek od 9.00 do 12.00 sreda od 9.00 do 12.00 in od 14.00 do 16.00 petek od 9.00 do 12.00 tel.: +385 1 63 11 014, +385 1 63 11 015 faks: +385 1 46 80 387 el. pošta: vzg@gov.si spletna stran: http://sloembassy.zagreb@gov.si
EU korak	17	Državljanom RS je v nujnih primerih zagotovljen kontakt z dežurnim diplomatom: med tednom: od 16.30 ure konec tedna in med prazniki: 24 ur tel.: +385 98 462 666
Iz pouka DPS	18	Generalni konzulat RS, Split Častni konzul Branko Roglič tel./faks: +385 21 389 224 el. pošta: generalni.konzulat.rep.slovenije@st.t-com.hr uradne ure: ponedeljek–petek od 9.00 do 13.00
Literarni kutiček	19	
Si-T	20	
Pogled z onkraj Snežnika	22	
Srečanja	23	
Foto kotiček	24	

EGON: MINISTRSTVO ZA OBRAMBO

Začetek kulturne sezone so sicer zaznamovale tudi parlamentarne volitve 11. septembra – na teh slovenska skupnost ni imela kandidata in v saboru jo bo (znova) formalno zastopala predstavnica iz vrst albanske narodne manjšine Ermina Lekaj-Prljaskaj –, toda v društvu so nas razveseljevali predvsem gostujoči nastopi rojakov iz društva Triglav iz Banjaluke in KUD Franjo Sornik Smolnik iz Ruš ter bruca na ljubljanski akademiji za glasbo Natka Štigliča in razstave fotografij, ki so jih pripravili bistriški klub Sušec, Pavao Toth in likovna skupina društva. Vseslovensko srečanje je letos potekalo v Opatiji, KPD Bazovica pa je sodelovalo na srečanjih na Reki, festivalu poezije narodnih manjšin in predstavitvi slovenske kuhinje v okviru prireditve *Etnosmotra*. Folklorna skupina je uspešno gostovala v Češkem domu na Reki in navdušila rojake v Šibeniku, predstavniki društva in svetov pa so sodelovali tudi na posvetu Slovenščina v družini, ki je ob desetletnici zbirke Palčava šiša Plešče potekal v tej goranski vasici. Društvo je tudi gostilo županijsko slovesnost ob podpisu pogodb v okviru evropskega programa Interreg, skupaj s svetoma pa se je udeležilo tudi sprejema za ministra, pristojnega za Slovence v zamejstvu in po svetu, Gorazda Žmavca, in veleposlanico RS v RH dr. Smiljano Knez pri županijskih in mestnih oblasteh. Sopotja spremljajo tudi razstavo fotografij člana društva Darka Moharja v Bakru, pestro dejavnost planinske skupine, pobude mladinske skupine za vključitev v mednarodne organizacije, prizadevanja za uvedbo slovenščine v reške vrtce in skupščino društva, na kateri so sprejeti načrti za prihodnje leto, ki bo v znamenju jubileja, sedemdesetletnice delovanja. Posebej razveseljiv dogodek ob koncu leta je bilo miklavževanje, na katerem se je znova zbralo več deset malčkov, organizator, mladinska skupina, pa napoveduje, da bo njihova dejavnost v prihodnje usmerjena predvsem na najmlajše. Rubriki EU korak in DPS spremljata delo tega društva in dejavnosti pri pouku, literarni kotichek pa objavlja poezijo Zdenke Kallan-Verbanac in Eve Ciglar. Rubrika Si-T omenja več dogodkov, tako ali drugače povezanih s slovenskimi ustvarjalci ali rojaki, ki so delovali na Reki. Naša sodelavka Dragica Jakšetič se v prispevku z naslovom V iskanju nove normalnosti ozre na aktualne družbene razmere, rubrika Srečanja predstavlja vodjo folklorne skupine Natašo Grlica, v društvu aktivno skoraj štiri desetletja, fotokotichek pa znova ustvarjalnost članov fotografske skupine.

Ob izteku leta vas znova vabimo k sodelovanju in vsem želimo prijetne praznike ter srečno 2017.

Uredništvo

Vrtec v slovenščini: vabljeni vzgojiteljice z znanjem jezika

Vabimo vzgojiteljice z znanjem slovenščine, ki bi želele sodelovati pri delu vrtca v slovenskem jeziku, da se javijo v tajništvo KPD Bazovica v uradnih urah (051 215 406) ali na št. 091 593 6086. Uredništvo

Z izleta. Arhiv mladinske skupine.

Mladinska skupina vabi k sodelovanju

Mladinska skupina, ki trenutno šteje osemnajst članic in članov, želi svoje delovanje v društvu Bazovica, usmerjeno v spoznavanje Slovenije, organizacijo družabnih dogodkov, delavnic in miklavževanja, v prihodnje okrepiti tudi s stiki zunaj meja. Skupaj z vrstniki iz različnih manjšinskih društev bi radi pripomogli k reševanju težav, s katerimi se srečujejo. V tej zvezi se je začelo sodelovanje z organizacijo Mladi evropskih narodov YEN (The Youth of European nationalities), osredotočeno na medkulturno izmenjavo ter ohranitev in razvoj manjšinskih pravic, identitete, jezika in kulture.

Mladinska skupina je odprta za sodelovanje in nove pobude, zato v svoje vrste znova vabi vse, ki se želijo vključiti v to dejavnost, v društvu pa posebej še v delo z najmlajšimi, za katere tudi dni znova pripravljamo miklavževanje.

Oseba za stik: vodja skupine Ivona Novaković (099 285 53 06), e-pošta: ivonainovakov@gmail.com.

22. junij, Obala, Slovenija

KPSS, Sečovelje

Foto: Ira Petris

Fotografska skupina KPD Bazovica je letos obiskala Portorož, Piran, Koper in Sečoveljske soline.

Soline so del istoimenskega krajinskega parka in po besedah ene izmed fotografinj, Ire Petris, ponujajo vrsto izjemno zanimivih motivov, o čemer nazorno pričajo tudi njene fotografije.

16. julij, Teatar na pjaceti, Cres

Niti tat ne more pošteno krasti

Dramska skupina KPD Bazovica je gostovala na poletni prireditvi uličnega gledališča na Cresu, *Teatar na pjaceti*. Prirejajo jo že več kot deset let, glavni organizator pa je reški režiser Serdo Dlačič, ki je režiral tudi našo aktualno predstavo *Niti tat ne more pošteno krasti* in ki nas je povabil na nastop na prostem v letošnjem *Teatru na pjaceti*.

Žal zaradi izredno slabega vremena nismo mogli nastopiti na prostem in predstava je bila odigrana v dvorani osnovne šole Frane Petrića v Cresu, zato je bil tudi obisk manjši, kot smo ga pričakovali in si želeli. **■ Vitomir Vitaz**

Iz predstave. Arhiv skupine.

10. september, Slovenski dom KPD Bazovica

Rafaelova družba

Rafaelova družba, osemdesetčlanska skupina slovenske organizacije za pomoč izseljencem in zdomcem pri ohranjanju slovenstva in katolištva, je v okviru svojega romarskega izleta na Trstje na Reki obiskala tudi KPD Bazovica. V Slovenskem domu jih je sprejela podpredsednica društva Jasmina Dlačič ter jim s članicama Zdenko Jelovčan in Ano Čivić po ogledu prostorov predstavila pestro dejavnost KPD Bazovica. Skupino je vodil Dejan Valentinčič in se v imenu navdušenih obiskovalcev zahvalil za lep in gostoljuben sprejem. **■ Jasmina Dlačič**

Spoznavanje KPD Bazovica. Foto: Jasmina Dlačič

13. september, Slovenski dom KPD Bazovica

Natko Štiglić, koncert

Glasbeno sezono v društvu je s samostojnim koncertom na kitari odprl Natko Štiglić, ki po reški glasbeni šoli Ivan Matetić Ronjgov študij nadaljuje na Akademiji za glasbo Univerze v Ljubljani. Obiskovalcem ga je na kratko predstavila tajnica KPD Bazovica Eva Ciglar, poudarila njegovo glasbeno izobraževanje pri znanih kitaristih in pedagogih ter uspešno sodelovanje, priznanja in nagrade s srečanj doma in v tujini, med pomembnejšimi nastopi pa med drugim omenila gostovanje v Neussu, v počastitev četrstoletnega prijateljskega sodelovanja tega mesta z Reko, in nastop v HNK Ivana pl. Zajca. Uspešen je bil tudi nastop v društvu, pozorno občinstvo je mladega glasbenika nagradilo z zasluženim in dolgotrajnim aplavzom.

Na programu so bila dela Maura Giulianija (*Grand Overture*), Fernanda Sora (*Etuda v e-molu*), Augustina Barriosa Mangoréja (*La Catedral in Un sueño en la floresta*), Joaquína Turine (3. stavek sonate, *Allegro vivo*) in Isaaca Albeniza (*Asturias*) ter znane skladbe v priredbi Natka Štiglića (*Parla piu piano*, *Dust in the Wind in Blue Spanish Eyes*). **■ Marjana Mirković**

Natko Štiglić. Foto: Milan Grlica

15. september, Slovenski dom KPD Bazovica

Jaz občudujem..., razstava fotografij

Članice in člani fotografske skupine KPD Bazovica smo odprli razstavo črno-belih fotografij naših sodelavcev in prijateljev iz foto kluba Sušec iz Ilirske Bistrice. Razstavo lepih in zanimivih fotografij z naslovom *Jaz občudujem ...* nam je predstavil predsednik kluba Andrej Bergoč in spomnili smo se dosedanjega večletnega uspešnega sodelovanja.

15. september pa je tudi praznik: tega dne je bila Primorska pripojena matici domovini, Sloveniji. Temu je bil prilagojen tudi kulturni program: gostje so predstavili moški kvartet Pasarela, ki je na začetku večera zapel Zdravljico in več

slovenskih pesmi, po odprtju pa še himno Primorske, Vstala Primorska!

Bilo je lepo, slavnostno in veselo. Ob pogostitvi smo se družili, kovali nove načrte in veliko peli! | Anita Hromin

Razstava in druženje.
Foto: Andrej Hromin

24.–25. september, Slovenski dom KPD Bazovica

Gostovanje SKD Triglav iz Banjaluke

Na začetku jeseni so nas z obiskom razveselili prijatelji iz slovenskega društva Triglav iz Banjaluke. Pripravili so lep kulturni večer s petjem in plesom. Nastopila sta mešani pevski zbor Davorin Jenko pod vodstvom Aleksandra Jeremića in otroška folklorna skupina.

Prireditev je začel naš mešani pevski zbor, ki je malo ogrel občinstvo, nato so zapeli naši gostje. Kot presenečenje so na koncu svojega sporeda zapeli slovesno pesem naše primorsko-goranske županije *Zavičaju, tebi*, kar je občinstvo sprejelo z odobravanjem, veliko nas je tudi zraven zapelo. Posebej pa so nas navdušili otroci, ki so s svojim simpatičnim plesnim nastopom osvojili srce občinstva in si za trud prislužili močan aplavz. Po nastopu je sledila večerja za nastopajoče in nato druženje s petjem in plesom do poznih ur – no, ne preveč poznih, ker so bili zraven tudi otroci, ki so komaj čakali odhod na počitek po napornem dnevu.

Naslednji dan so si naši gostje malo ogledali Reko in se tudi okopali v morju, ki je bilo še vedno dovolj toplo za prijetno osvežitev. Pred njihovim odhodom pa smo se vsi skupaj še malo družili na vrtu našega doma, kjer je za zabavo poskrbela naša glasbena skupina Mimo ritma. V plesu, pesmi in veselju je hitro mineval čas in kmalu se je bilo treba posloviti, saj je bila pred našimi dragimi prijatelji še peturna vožnja domov.

Obljubili smo si, da se sodelovanje nadaljuje. Za prihodnje leto so že povabili naš pevski zbor v Banjaluko, tako da se že veselimo ponovnega srečanja. | Zvonimir Stipetić

Z nastopa gostov in druženja.
Foto: Milan Grlica

26. september–2. oktober, Lockenhaus, Avstrija

Rušimo zid(in/ov)e

Članica mladinske skupine KPD Bazovica Natali Iskra, sicer dejavna v društvu za razvoj civilne družbe EU korak, se je udeležila seminarja z naslovom Rušiti zid(in/ov)e – Breaking Walls. V okviru mreže Mladi evropskih narodov YEN (The Youth of European Nationalities), ki združuje mlade pripadnike organizacij narodnih manjšin v Evropi, sta srečanje organizirala njena člana, Hrvaški akademski klub (HAK), ki povezuje gradišćanske Hrvate, in Klub slovenskih študentk in študentov na Dunaju (KSSŠD), ki združuje koroške Slovence. Cilji seminarja so bili mreženje, krepitev sposobnosti društev za aktivno delovanje ter spoznavanje širše javnosti z manjšinskimi skupnostmi v Evropi ter s predsodki in izzivi, s katerimi se vsakodnevno srečujejo.

Seminarja se je udeležilo 64 mladih pripadnikov manjšin iz 26 evropskih držav. Za udeležence so bile organizirane delavnice

Udeleženci seminarja.
Foto: www.hakovci.org

nanoturizma, grafičnega oblikovanja, raziskovanja manjšinskih jezikov ter oblikovanja manjšinskih identitet. Poleg izobraževalnih delavnic so udeleženci obiskali Dunaj in avstrijski parlament ter imeli priložnost slišati mnenja politikov o manjšinski tematiki, predstaviti svojo manjšino in tradicionalno gastronomijo ter spoznati druge manjšine in njihove kulture, okušati avstrijska vina in poslušati avstrijske glasbenike, ki pojejo v svojem, slovenskem ali hrvaškem jeziku. Za nekoga iz Hrvaške je bilo predvsem zanimivo spoznati mlade Hrvate in Slovence, ki živijo na Dunaju in zelo aktivno delujejo v društvih HAK in KSSŠD. Pripadajo manjšinama, ki sta na območju Avstrije prepoznavni in dobro organizirani. Mladi koroški Slovenci in gradišćanski Hrvati aktivno govorijo slovenski oz. hrvaški jezik, ki ju govorijo tudi v krogu svojih družin. Poleg narodnostne identitete, zgrajene v družini, so zelo aktivni v manjšinskih organizacijah, med drugim izdajajo svoj časopis, organizirajo prireditve, od glasbenih festivalov do raznih družbenih in kulturnih dogodkov ter dejavno promovirajo večkulturnost na evropski ravni.

■ Natali Iskra

27. september – 1. oktober

Etnosmotra, Reka

Jubilejna prireditev organizacij narodnih manjšin na Reki *Etnosmotra* je pod geslom *Bogastvo je živeti skupaj potekala s pestrim večdnevni programom*. Obogatila so ga tudi dogajanja v okviru projekta Reka, evropska prestolnica kulture (EPK) 2020, kar ne preseneča, saj je bila prav opredelitev Reke kot luke različnosti tudi ena izmed njegovih smernic.

Na Reki namreč živijo pripadniki vseh dvaindvajsetih uradno naštetih narodnih manjšin in še Aškalijske. Organizirano, v okvi-

ru petindvajsetih društev, deluje sedemnajst manjšin, tvorno vključenih v družbeno življenje mesta.

Prireditve so napovedali Dnevi odprtih vrat manjšinskih društev, v vrsti različnih kulturnih dogodkov, ki so sledili, pa velja omeniti jubilejni, deseti festival poezije narodnih manjšin v organizaciji Demokratične skupnosti Madžarov. Na njem so pred nabito polno dvorano tokrat slovesno predstavili tudi pesniško zbirko z deli dvajsetih, do zdaj sodelujočih avtorjev z naslovom *Različni skupaj*. Med njimi sta tudi rojakinji Zdenka Kallan-Verbanac (Domovini, Morju) in Marija Šenk (Stara mama, Moj dom), ki pa se predstavitev ni mogla udeležiti. Zdenka Kallan-Verbanac je ob tej priložnosti znova zelo doživeto interpretirala svojo poezijo, ob glasbeni spremljavi sina Luke Verbanca, ki je z nastopom na kitari sicer lepo obogatil celoten večer.

Zdenka Kallan-Verbanac,
Luka Verbanac in "duša
festivala" Eva Viola.
Foto: Marjana Mirković

Gorana Pecirep in Ljiljana Čargonja. Arhiv skupine.

V okviru *Etnosmotre* je potekala tudi prireditev Babičina kuhinja, v kateri je poleg predstavnikov organizacij italijanske, srbske, češke, slovaške, rusinske in ukrajinske, albanske, bošnjaške, madžarske in ruske narodne manjšine sodelovalo tudi KPD Bazovica. Skupina za raziskovanje kulturnega izročila oziroma Gloria Segnan, Zdenka Kallan-Verbanac, Ljiljana Čargonja in Gorana Pecirep so o tem zapisale: "Sodelovale smo na tem kulturnem sejmu, na katerem so se v okviru projekta EPK 2020 organizacije narodnih manjšin na Reki predstavile s tradicionalnimi jedmi svojih babic. Projekt so zasnovale štiri študentke kulturologije na reški filozofski fakulteti, njihov cilj pa je bil manjšinsko kulturo približati širši javnosti. Me smo izbrale jedi iz ajde. Skuhale smo ajdove žgance z ocvirki in kislo zelje s kranjskimi klobasami. Pri nas so obiskovalci lahko pokušali tudi ajdov kruh in več vrst ajdovih sladici. Presenetili so nas mladi ljudje, ki so o ajdi precej vedeli. Očitno je bilo na naši stojnici vse dobro, ker je vsega hitro zmanjkalo."

Kulturni program *Etnosmotre* se je končal s sobotnim koncertom World Music Concert v dvorani Hrvaškega kulturnega doma na Sušaku, kjer je v vrsti odličnih glasbenikov nastopila tudi skupina Trio Folk Volk iz Ilirske Bistrice.

30. september, Etnološka dediščina rodbine Čop Palčava šiša, Plešče

Slovenščina v družini in javnosti, posvet

Etnološka zbirka rodbine Čop Palčava šiša Plešče je v okviru desetletnice uspešnega delovanja med drugim gostila tudi pomembno čezmejno srečanje z naslovom Slovenščina v družini in javnosti: jezikovne iniciative in potreba po njih. Posvet, tretji po vrsti, po Tinjah na Koroškem (2014) in Naborjetu v Kanalski dolini (2015) tokrat organiziran na Hrvaškem, sta v sodelovanju z gostiteljem pripravili pobuda Slovenščina v družini in Kršćanska kulturna zveza (KKZ) iz Celovca, ki je ob tej priložnosti predstavila tudi del svoje bogate založniške dejavnosti.

Udeleženci so se seznanili z zgodovino in položajem Slovencev na Hrvaškem, predvsem pa z različnimi načini in pobudami za ohranjanje in učenje slovenščine v družini, društvih in šolah. Poudarili so pomen žive rabe jezika v družinskem okolju in ohranjanja narečja, krepitev izobraževanja v slovenskem jeziku in vključevanje mladih.

Navzoče sta v imenu organizatorja navedla gostitelj Marko Smole in Martin Kuchling (KKZ), zatem pa so se seznanili z zgodovino (dr. Barbara Riman) in položajem slovenske skupnosti na Hrvaškem danes (Marjana Mirković) ter o jeziku v družinah (Boris Rejec), društvih (Vida Srdoč) in javnih šolah (Andrea Šlosar). O spremljajočih dejavnostih dopolnilnega

Detajl iz Palčave šiše.
Foto: Marjana Mirković

pouka slovenščine (DPS) na Hrvaškem je spregovorila učiteljica Dragica Motik, primere dobre prakse iz zamejstva so predstavili Tatjana Vučajnk iz Gradca, Valerija Perger iz Porabja in Rudi Bartaloth iz SKS Planika iz Kanalske doline, svoje izkušnje o ohranjanju narečja in jezika pa so v razpravi dodali domačinka Mirjana Žagar, Marko Jernej iz Gradca in Oglja Voglauer iz Bilčovsa na Koroškem.

Spremljajoči program pa je z nastopom o Butalcih – ta je nastal pred leti pri DPS-ju na Reki pod vodstvom Dragice Motik – obogatila skupina za raziskovanje slovenskega kulturnega izročila iz KPD Bazovica in tako pokazala, kako poskuša po svoje ohranjati živo slovenščino. Hudomušna dramska igra, v kateri je skupina zapela tudi več slovenskih ljudskih pesmi, je pri navzočih naletela na lep sprejem.

Posvet je sklenil ogled zbirke Palčava šiša, ki jo je predstavil njen vodja Marko Smole. | Marjana Mirković

1. oktober, Hotel Adriatic, Opatija

Letno srečanje slovenskih društev

Rojaki iz vseh šestnajstih slovenskih društev na Hrvaškem smo se letos zbrali v Opatiji.

Vreme nam je bilo tudi tokrat naklonjeno in v druženju je uživala množica članov in članic slovenskih društev – od Osijeka, Dubrovnika, Splita, Šibenika in Zadra do Varaždina, Zagreba, Karlovca, Čabra, Umaga, Poreča, Pulja, Buzeta, Labina, Lovrana in Reke.

Veselo druženje.
Foto: Istog Žorž

13. oktober, Slovenski dom KPD Bazovica

Tihožitje, razstava likovne skupine

Likovna skupina KPD Bazovica, ki jo vodi Ada Osmanagić, se je predstavila na svoji prvi razstavi in jo poimenovala Tihožitje. Skupina se je pri svojem delu najprej lotila osnov – spoznavanja likovnega znanja in tehnik –, poglobljena naloga udeleženk pa je bila opazovati predmete ter jih z risanjem in slikanjem prenesti v dvodimenzionalni prikaz.

Na razstavi so bila na ogled zgolj dela, nastala pri vajah risarskih tehnik in veččin zaznavanja predmetov. Za sodelujoče je zelo pomembno, da se naučijo opazovati svet okrog sebe in to prenesti na papir, poleg tega pa je pomembno tudi razvijati in zaznavati posebno in osebno v lastni risbi. Razstavljena dela različnih motivov, od vaze do stola, tako jasno izražajo individualne težnje v izražanju. Kot nova skupina smo se sicer ukvarjali predvsem s temeljnimi problemi risanja in slikanja – kako čim bolj verodostojno prenesti objekt v dvodimenzionalni prikaz –, kljub temu pa se vidno nakazujejo zmožnosti in senzibiliteta udeleženk.

Ta razstava obenem pomeni konec določenega sistema dela, delavnice pa bodo v prihodnje namenjene osebno izražanju. Z drugimi besedami, pozornost bomo posvetili notranjim

14.–16. oktober

Mestna knjižnica Juraj Šižgorić, Šibenik

Z veseljem smo se odzvali vabilu SKD Dr. France Prešeren iz Šibenika za samostojni nastop naše folklorne skupine. Proti Šibeniku smo se odpravili v petek v jutranjih urah in nekoliko prostih uric pred večernim nastopom izkoristili za ogled mesta. Veliko smo si lahko ogledali in obiskali: daleč znano šibeniško katedralo, dve trdnjavi, staro mestno jedro, muzeje... Žal je bilo zaradi obveznosti in boleznih odsotnih kar pet naših članic.

Prireditev se je začela ob 18. uri v avdiodvorani mestne knjižnice Juraj Šižgorić, ki ima od leta 2005 svoje prostore v središču mesta, na Poljani, v veličastni trinadstropni stavbi, večinoma v steklu, znani kot delo, ki spada v antologijo arhitekture hrvaške moderne. Tam nas je sprejela prijazna predsednica SKD Dr. France Prešeren, Karmen Dondivić. Program je povezoval koordinatorski dejavnosti v KPD Bazovica Vitomir Vitaz. Obiskovalce

Navzoče so nagovorili predsednik krovne organizacije Darko Šonc, slovenska veleposlanica na Hrvaškem dr. Smiljana Knez in minister, pristojen za Slovence v zamejstvu in po svetu, Gorazd Žmavc. V kulturnem programu, ki ga je vodila tajnica reške Bazovice Eva Ciglar, so tokrat zapeli pevski zbori društev iz Zagreba, Buzeta, Šibenika, Reke, Splita in Pulja, na odru pa se je zavrtela tudi folklorna skupina iz Umaga.

Druženje, pri katerem je za veselo razpoloženje skrbela skupina slovenskih glasbenikov, je trajalo do poznih večernih ur in bilo znova lepa priložnost za številna srečanja med rojaki, izmenjavo izkušenj in snovanje novih dogovorov. ■ Marjana Mirković

Zadovoljne s prvo razstavo. Arhiv skupine.

navdihom posameznih udeleženk, njihovim občutkom in čim bolj verodostojnemu prenosu opazovanega v dvodimenzionalni prikaz.

Veselilo bi nas, če bi se v skupino vključili in jo s svojim delovanjem obogatili tudi novi zainteresirani člani in članice, in seveda vsi, željni eksperimentiranja in učenja novega. ■ Ada Osmanagić

smo na začetku presenetili z bogatim slavonskim plesom v koreografiji Gabrijela Funarića in, seveda, v prelepi slavonski noši. Za glasbeno spremljavo so poskrbeli štirje mladi člani reškega tamburaškega orkestra KUD *Željezničar* (Ivan Fajta, Robert Pranjić, Ivor Vasić in Filip Smojver). V nadaljevanju programa so zaigrali več zimzelenih melodij, da so se plesalci lahko pripravili za naslednji, belokranjski splet Lepa Anka, tudi v Funarićevi koreografiji, vendar ob glasbeni spremljavi harmonikarja Ivana Simića in basista Ivana Hareja. Program je z recitacijo Prešernove

poezije obogatil vedno odlični Vitomir Vitaz (Povodni mož in V spomin Andreja Smoleta). Zanimiva je bila tudi njegova predstavitev knjige *En človek – celo gledališče* (avtoric Barbare in Kristine Riman) o dolgoletnem vodji dramske skupine Bazovica, letos preminulem Alojzu Useniku.

V naslednjih točkah so folkloristi predstavili še istrske in gorenjske ples, pri katerih so na odru še posebej lepo izrazile prelepe bleščeče gorenjske noše. Avtorici teh koreografij sta Alenka Juretič in Martina Mičetič, za glasbeno spremljavo sta znova poskrbela Ivan Simič in Ivan Harej. Folklorna skupina je svojemu nastopu dodala tudi petje več slovenskih ljudskih pesmi v izvedbi Nataše Grlica in Marcelle Vučković.

Za konec programa je bilo namenjeno sklepno kolo iz komične opere *Ero z onega sveta* Jakova Gotovca. Gledalce sta navdušila tako ples kot tudi noša Dalmatinske zagore.

Obiskovalci, večinoma člani slovenskega društva in njihovi prijatelji iz Šibenika, so bili vidno presenečeni nad bogatim programom, lepimi in pestrimi nošami. Po uspešnem nastopu se je v imenu društva z lepimi

besedami zahvalila Karmen Dondivić in nas povabila v prostore društva. Sledilo je neformalno druženje z bogato pogostitvijo, posebno so bile okusne tradicionalne slovenske sladice, ki so jih pripravile pridne članice društva. V prijetnem druženju smo se člani obeh društev bolje spoznali, se pogovorili in tudi zapeli. Obljubili smo si še naslednjih srečanj, na Reki in v Šibeniku.

Naslednji dan nam je bilo v veliko zadovoljstvo obiskati *Zvonimirjev kraljevski grad* Knin in kninsko trdnjavo. Večina nas je bila prvič na "Kninski tvrđi", uživali smo v razgledu na okolico, kolikor nam je to dopustilo delno oblačno vreme. V popoldanskih urah smo se po prijetnem kosilu v Drnišu vračali proti Reki. Vso pot sta nas spremljala obilen dež in nevihta. No, v avtobusu je bilo dobro razpoloženje, pripotovali smo srečno in zadovoljno. Na koncu je vse pohvale vredna odlična organizacija potovanja in nastopa, za katero sta poskrbela Nataša in Milan Grlica.

■ Slavica Vuković Bačić

Še en uspešen nastop folklorne skupine.
Foto: Milan Grlica

18. oktober, Slovenski dom KPD Bazovica

Slovesen podpis pogodb

V dvorani KPD Bazovica je potekalo slovesno podpisovanje pogodb o sofinanciranju iz sredstev Evropskega sklada za regionalni razvoj (ESRR) v okviru Programa sodelovanja Interreg 5-A Slovenija-Hrvaška 2014–2020. Potrjenih je bilo pet projektov v skupni vrednosti 4,6 milijona evrov evropskega sofinanciranja s področja naravne in kulturne dediščine ter zdravega, varnega in dostopnega obmejnega območja. O sodelovanju med državama in odobrenih projektih je spregovorila Nina Seljak, vodja Organa upravljanja za program Slovenija-Hrvaška. Njegovi predstavniki in programski partnerji so se tudi ob tej priložnosti zavzeli za nadaljnje uspešno povezovanje.

Med projekti s področja aktivnega ohranjanja dediščine v okviru trajnostnega turizma ima največjo finančno vrednost, več kot milijon osemsto tisoč evrov, projekt *Mala barka 2*, usmerjen v ohranitev pomorske dediščine ter prepoznavanje celotnega čezmejnega obalnega območja kot enotne turistične destinacije. Vodilni partner je Primorsko-goranska županija

(PGŽ), poleg občin Piran in Izola pa na slovenski strani v projektu sodelujeta še izolska turistična skupnost in piranski pomorski muzej Sergej Mašera. V imenu PGŽ je navzoče pozdravil primorsko-goranski župan Zlatko Komadina, ki je poudaril, da je županija med drugim tudi partner z občino Hrpelje-Kozina na področju varstva za starostnike.

Slovesnost ob podpisu pogodb je z nastopom obogatil mešani pevski zbor društva Bazovica pod vodstvom zborovodje Zorana Badjuka in ob tej priložnosti med drugim zapel tudi županijsko himno z naslovom *Zavičajju tebi*, ki jo ima tudi sicer na repertoarju. ■ Marjana Mirković

Uspešno povezovanje v okviru EU projektov.
Foto: Marjana Mirković

27. oktober, Ljudska knjižnica Ivan Žagar, Čabar

Možnosti za medkulturni dialog

Ljudska knjižnica (LK) Ivan Žagar v Čabru skupaj s slovenskim društvom Gorski kotar in učiteljico dopolnilnega pouka slovenščine Dragico Motik že več let sodeluje v projektih, ki krepijo vezi prebivalstva na obeh straneh meje. Na enem izmed letošnjih dogodkov so v okviru tematskega sklopa Možnosti za medkulturni dialog ob meji v programu sodelovale tudi članice KPD Bazovica, iz skupine za raziskovanje slovenskega kulturnega izročila, in o nastopu zapisale: "Prejele smo povabilo iz Čabra, tokrat iz LK Ivan Žagar, ki želi s številnimi

Butalci vedno zanimivi: z nastopa v Palčavi šiši. Foto: Marjana Mirković

dejavnostmi ozaveščati ljudi ob meji o pomenu enakega spoštovanja in vrednotenja hrvaške in slovenske duhovne in materialne dediščine. Znova smo zaigrale našo igro *Kako so Butalci šli po vino na Hrvaško*. Tudi tokrat smo si prislužile aplavz in številne čestitke navzočih. Če človek dela s srcem, je uspeh zagotovljen. To nam je v spodbudo za nadaljevanje začrtane poti," so v zapisu še poudarile Lili Čargonja, Gorana Pecirep, Gloria Segnan in Zdenka Kallan-Verbanac.

V okviru čezmejnega projekta Spoznati se moramo, da bi se spoštovali, pa je v LK Ivan Žagar dan pozneje (28. oktobra) potekal večer, posvečen še živemu ustnemu izročilu in krajevnim pripovedim, ki so se ohranile s prenosom iz roda v rod. Srečanje sta vodila domačina Andrija Zbašnik in Marko Smole, dobra poznavalca zakladnice ljudskega izročila na Čabranskem in v Zgornjekolpski dolini.

Marjana Mirković

29. oktober, Češki dom T. G. Masaryka, Reka

Nastop FS KPD Bazovica

Z veseljem smo se odzvali vabilu društva Češka beseda, da s svojim folklornim nastopom obogatimo program v njihovem domu T. G. Masaryka. Njihovo društvo je organiziralo tradicionalni češki praznik "posvícení". Beseda "posvícení" pomeni proščenje, ki se praznuje jeseni, na deželi, po opravljenem delu na polju kot vaški in cerkveni praznik, ob katerem se družina zbere pri pojedini in zabavi.

Veseo v Češkem domu. Foto: Milan Grlica

Na terasi doma se je ob 17. uri začela predstavitev teh običajev gostom. Pridni člani društva so izdelovali in pekli mesne klobase, ponujali češke buhteljne, tradicionalne krompirjeve pogačice bramorake in hladno češko pivo. Zabava je potekala ob pesmi in zvokih harmonike. Približno uro pozneje se je začel kulturno-umetniški program. Navzoče je pozdravila predsednica društva Frančiška Husak. Domačini so se predstavili s tradicionalnim češkim plesom in pesmijo v sodelovanju vseh plesnih skupin in ob spremljavi svoje glasbene skupine. Posebej je bila zanimiva in vesela številna otroška folklorna skupina. Kot gosti so nastopili njihovi rojaki iz Češke besede Zagreb, moška in ženska vokalna skupina, ter naša folklorna skupina KPD Bazovica. V prelepi gorenjski noši smo odplesali venček gorenjskih in belokranjskih plesov, v dveh točkah in ob spremljavi harmonikarja Ivana Simića in basista Ivana Hareja.

Po programu so gostitelji poskrbeli za okusno večerjo, za zabavo pa glasbeni duo, ki je k plesu privabil številne obiskovalce. Zabava je trajala še dolgo v noč.

Slavica Vuković Bačić

5. november, Slovenski dom KPD Bazovica

Pavao Toth: Črno-beli svet, razstava fotografij

V KPD Bazovica je bila v okviru mednarodnega fotografskega natečaja Mini format na temo Moj kraj (2014) organizirana samostojna razstava za fotografa, ki je takrat prejel prvo nagrado. To je bil Pavao Toth iz Bjelovarja, sicer član fotografskega kluba (FK) Zagreb in FK Rijeka.

V KPD Bazovica se je predstavil s svojo prvo samostojno razstavo črno-belih fotografij vsebinsko različnih motivov. "Fotograf z usklajevanjem dokumentarnosti in fotografske likovnosti ter načinom kadriranja, izbiro kompozicije, svetlobo in senco, perspektivo ali zanimivim obrazom ustvarja lastno doživetje stvarnosti, in prav zato, ker fotografija ni v barvah, se vsa gledalčeva pozornost osredotoča na zgodbo... Vsaka izmed fotografij je svoj, manjši črno-beli svet, živopisen in zanimiv, poetičen in dramatičen," je v spremljajočem katalogu med drugim zapisala Neda Rački.

Pavao Toth se je pred številnimi obiskovalci zahvalil društvu za gostoljubje in organizacijo razstave, katere odprtje je s predstavitvijo natečaja Mini format napovedala in pozneje tudi povezovala tajnica KPD Bazovica Eva Ciglar. O izboru nagrajenca je na kratko spregovoril selektor, umetniški fotograf Istog Žorž, s kulturnim programom pa je večer lepo izpolnila glasbena skupina društva s solistko Zdenko Kallan-Verbanac. | Marjana Mirković

Dober odziv.
Foto: Marjana Mirković

12. november, Slovenski dom KPD Bazovica

KUD Franjo Smolnik Sornik

V KPD Bazovica se je drugič predstavilo društvo iz Ruš pri Mariboru, z bogatim programom in vsemi skupinami ter tudi razstavo ročnih del in založniških podvigov ter glasila literarne sekcije društva, Obudimo besede.

V večer in veselo razpoloženje nas je s plesi z Goriškega ob glasbeni spremljavi harmonikarjev najprej popeljalo šest nasmejanih parov gostujoče folklorne skupine, ki je nedavno praznovala tudi petnajstletnico uspešnega delovanja, zadnja štiri leta pa jo vodi Ratko Samec. Zatem se je predstavila literarna sekcija: povezuje dijake, študente in osnovnošolce, za uspešno delo je letos prejela priznanje območne izpostave Javnega sklada za kulturne dejavnosti v Rušah, praznuje pa tudi petnajst let delovanja, vsa leta pod vodstvom Dragice Jurša. Oder je zatem znova prevzela gostujoča folklorna skupina in se ob zvoku harmonike zavrtela v prekmurskih plesih. Obiskovalci, ki so dvorano KPD Bazovica napolnili do zadnjega koticčka, so se zatem seznanili z živahno dejavnostjo pridnih članic skupine ročnih del, Čebelic, ki vezejo, kvačkajo in svoje znanje pridno prenašajo mlajšim rodovom. Poleg njihove razstave

so na Reki na ogled postavili tudi več slik slikarske sekcije. Na odru pa se je z *istrskim balunom* zavrtela tudi folklorna skupina KPD Bazovica pod vodstvom Nataše Grlica in ob spremljavi harmonikarja Ivana Simiča in basista Ivana Hareja. Gostje pa so nas razveselili še z vzhodnoštajerskimi plesi in tamkajšnjo nošo ter nam predstavili tudi del poezije znanih pesnikov iz Ruš, Alenke Glazer in njenega očeta Janka Glazerja. V programu je sodelovala tudi najmlajša, lani ustanovljena dramska skupina, ki je že prejela priznanje za eno izmed ženskih vlog, na reškem odru pa je uprizorila skeč Perice. Večer, ki ga je povezovala Zdenka Vidmar, je s priljubljeno melodijo Slovenija, od kod lepote tvoje končal gostujoči harmonikar, pritegnila pa mu je vsa dvorana. Zahvala predsednice KUD Franjo Smolnik Biserke Apšner za gostoljuben in prijazen sprejem ter za spomin gostitelju fotografija z lanskega nastopa folklorne skupine KPD Bazovica v Rušah. In – na svidenje do prihodnjega nastopa. | Marjana Mirković

Ročna dela in slika za spomin.
Foto: Marjana Mirković

14. november, Cerkev sv. Margarete, Bakar

Darko Mohar: *Baščanski kamik i druge storije*, razstava fotografij

Rika.
Foto: Darko Mohar

V cerkvi sv. Margarete v Bakru je bila v organizaciji društva Bakarska ženska in sodelovanju KPD Bazovica odprta samostojna razstava fotografij z naslovom *Baščanski kamik in druge storije* avtorja Darka Moharja, vodje planinske skupine in člana vodstva KPD Bazovica.

Fotografije so bile predstavljene v šestih sklopih: prvi je bil namenjen Baški in tamkajšnjem *kamiku*, kamnitemu območju južnega in jugovzhodnega dela otoka, kjer je bil kamen podlaga za vse, od gradnje do ovčereje in s to povezanimi *mrgarji*, posebno stjo otoka Krka, površinami, ograjenimi s suhim zidom in namenjenimi ovcam. Druga tematska vsebina je bil otok Grgur, ne-

kdanji ženski zapor, po besedah Darka Moharja na začetku tudi moški zapor. Svoj prostor na razstavi pa so dobili tudi Reka, pihalna godba Spinčiči s Kastva, grobniški kurenti *dondolaši* in seveda hribi kot ljubezen, ki po opravljenem alpinističnem tečaju med študijem sega še v avtorjeva lepa mlada leta. Iz otroštva, preživetega v Baški, pa je v srcu in objektivu ostala tudi ljubezen do morja. Darko Mohar, ki je odrasel med fotoaparati, kajti oče je bil poklicni fotograf, je strast do fotografiranja prenesel tudi na številne člane v KPD Bazovica, planinska skupina, ki jo vodi, pa ima gotovo enega izmed najbogatejših arhivov v društvu.

Darko Mohar je fotografije, razstavljene v Bakru, obogatil tudi s krajšimi besedili v čakavščini, kot se je govorila v Baški v času takratne priselitve njegove družine, razstavo pa je spremljal tudi katalog, ki ga je oblikoval Andrej Hromin.

Pester program ob slovesnem odprtju razstave, ki ga je povezovala predsednica društva Bakarska ženska Kladija Forempoher, so z nastopi izpolnili ženski pevski zbor Korezin (Čavle), kulturno-umetniško društvo Lanterna (Kraljevica), otroci iz društva *Nasha djeca* (Bakar) in seveda članica KPD Bazovica, solistka glasbene skupine, Zdenka Kallan-Verbanac.

Marjana Mirković

17. november, Slovenski dom KD Bazovica

Predstavitev organizacije YEN

Mladinska skupina KPD Bazovica in društvo EU korak sta gostila predstavnike manjšinskih organizacij z Reke in organizacije Mladi evropskih narodov YEN (The Youth of European Nationalities). Namen srečanja je bil spoznati vlogo in dejavnosti te mednarodne organizacije, ki povezuje mlade pripadnike manjšin v Evropi. YEN je predstavil član Izvršnega odbora, profesor zgodovine Marin Bodrožić, ki je obenem tudi predstavnik cincarske, vlaške etnične in kulturne manjšine v Sr-

Povezovanje manjšin.
Arhiv skupine.

biji. Predstavniki reških manjšinskih organizacij so pridobili koristne informacije o temeljni dejavnosti organizacije YEN pa tudi, kako lahko članstvo v tej mreži pripomore k razvoju manjšinskih društev.

Po predstavitvi je potekala panelna razprava na temo socialne vključenosti ter pravic manjšin in drugih ranljivih družbenih skupin. Najglasnejša je bila razprava o Ustavnem zakonu o pravicah narodnih manjšin RH. Mnenja udeležencev o uresničevanju zakona v praksi so bila deljena, vsi pa smo menili, da pripadniki narodnih manjšin nismo dovolj seznanjeni z dodeljenimi pravicami. Posledično svojih pravic, kot je na primer prednost pri zaposlitvi, ne uveljavljamo in zane-marjamo svoje možnosti pravnega položaja. Natali Iskra

21. november, PGŽ, Reka

Sprejem za ministra in veleposlanico

Minister, pristojen za Slovence v zamejstvu in po svetu, Gorazd Žmavc, je obiskal Reko in na skupnem sprejemu sta ga, skupaj z veleposlanico RS v RH dr. Smiljano Knez in svetovalko v kabinetu ministra Aleksandro Pivec, sprejela primorsko-goranski župan Zlatko Komadina in reški župan Vojko Obersnel. Na srečanju so poudarili predvsem pomen povezovanja na regionalni in lokalni ravni ter dobre stike s slovensko skupnostjo, veleposlanica pa je poudarila pomen vzpostavitve slovenskega lektorata na Reki. Sprejema so se udeležili tudi predstavniki slovenskih organizacij, predsednik KPD Bazovica Zvonimir Stipetić ter vodilna člana svetov na županijski in mestni ravni, Vasja Simonič in Boris Rejec, ki so med drugim opozorili na nove pobude za učenje slovenščine v javnih vzgojno-izobraževalnih ustanovah.

Slovenski predstavniki so pozneje neuradno obiskali tudi KPD Bazovica in se z rojaki zadržali v krajšem pogovoru.

Zlatko Komadina in Vojko Obersnel sta poudarila večkulturno podobo županije in mesta ter dobre stike z organizacijami narodnih manjšin, tudi s slovensko skupnostjo.

Po besedah župana PGŽ bi veljalo okrepiti sodelovanje v gospodarstvu in infrastrukturi

turni povezanosti med državama, opozoril pa je tudi na težave, ki jih prebivalstvu, zlasti na Čabranskem, ki ima posesti na obeh straneh meje, povzroča postavitve žice. Posebej pa je pohvalil čezmejno sodelovanje v okviru evropskih projektov in stike z lokalnimi oblastmi na Bistriškem.

Vojko Obersnel je opozoril na narodnostno pisano podobo Reke, ki pomeni bogastvo in je tudi prispevala k pridobitvi naslova evropska prestolnica kulture za leto 2020. Spomnil je na prijateljske vezi Reke z Ljubljano in med drugim poudaril, da s slovensko prestolnico sodelujejo tudi v okviru mreže CIVINET Slovenija-Hrvaška, v kateri je Reka po izteku mandata Ljubljani septembra prevzela vlogo koordinatorske mreže mest in drugih udeležencev z območja Slovenije in Hrvaške ter Bolgarije, BiH, Črne Gore, Makedonije in Srbije, ki se ukvarjajo s trajnostnim načrtovanjem in upravljanjem mobilnosti).

Marjana Mirković

Goste sprejela primorsko-goranski in reški župan.
Foto: Marjana Mirković

21. november, Slovenski dom KPD Bazovica

Skupščina društva

Zvonimir Stipetić. Foto: Marjana Mirković

V KPD Bazovica je – v skladu z novo zakonodajo o društvih, ki pred iztekom koledarskega leta zahteva sprejem in finančno opredelitev načrtov za prihodnje –, potekala skupščina društva.

Skupščino je vodil predsednik KPD Bazovica Zvonimir Stipetić. Predstavil je obsežen in pester program, ki je za prihodnje leto še posebno bogat zaradi pomembnega jubileja, sedemdesetletnice društva, in enakega jubileja pevskega zbora, ki – tudi z enim izmed članov, Jožetom Grlico – deluje ves čas, ter petnajste obletnice uspešnega delovanja planinske skupine.

Razveseljiva je bila tudi napoved o razširitvi dejavnosti mladinske skupine, ki se je začela vključevati v mednarodne manjšinske organizacije in napoveduje delo z najmlajšimi.

Dejavnost društva Bazovica sofinancirata Hrvaška in Slovenija, ključna pa je finančna podpora iz Slovenije, ki zagotavlja večino sredstev. Program, sprejet na skupščini, bo mogoče uresničiti ob odobritvi vseh zaprosenih sredstev, drugače ga bo treba spremeniti in prilagoditi razpoložljivim finančnim zmogljivostim.

Varčevanje pač. Marjana Mirković

24. november, Otroški vrtec, Reka

Pobuda za učenje slovenščine

V upravi reških vrtcev (RV) je potekal sestanek, povezan s pobudo za učenje slovenščine. Vodila ga je ravnateljica Davora Guštin, navzoči pa so bili še koordinatorka za strokovno pedagoško dejavnost RV Lahorka Jurčič; svetovalka za predšolsko vzgojo v mestnem oddelku za vzgojo in šolstvo Tea Mičič; predsednik Sveta slovenske narodne manjšine (SNM) Mesta Reka Boris Rejec; raziskovalka na ljubljanskem Inštitutu za narodnostna vprašanja dr. Barbara Riman, poleg raziskovalne v več vlogah: kot članica vodstva KPD Bazovica in mati treh malčkov se kot pobudnica letošnjega uspešno izpeljanega večkulturnega projekta v reškem vrtcu Čebelice dejavno zavzema tudi za slovenščino v vrtcih nasploh; tajnica KPD Bazovica Eva Ciglar in najpomembnejša oseba na sestanku, vzgojiteljica v RV, mlada rojakinja Marina Bubnić, ki je izrazila željo po prevzemu skupine v slovenščini in tudi nadaljnem jezikovnem in strokovnem izpopolnjevanju v tej smeri.

Reški vrtci in ravnateljica so se letos poleti odzvali na pobudo za učenje slovenščine v RV, to sta podprla tudi Svet SNM Mesta

O slovenščini v vrtcu.
Foto: Marjana Mirković

Reka in KPD Bazovica, kjer je 28. septembra v tej zvezi potekal tudi prvi sestanek, s Teo Mičič. Poleg dr. Barbare Riman in Borisa Rejca so se ga udeležili tudi predsednik, podpredsednica in tajnica društva, Zvonimir Stipetić, Jasmina Dlačič in Eva Ciglar.

Davora Guštin je navzoče tokrat seznanila z dosedanjimi prizadevanji za oblikovanje vzgojno-izobraževalne skupine za otroke slovenske narodne manjšine na najustreznejši način in posredovala rezultate ankete, ki je največ zanimanja pokazala v CPO Maestral.

Težave pa so kadrovske narave, ker ni dovolj vzgojiteljic, ki bi ustrezno obvladale slovenščino in bile pripravljene na nove strokovne izzive.

Ravnateljica je napovedala nadaljnja prizadevanja RV glede možnega oblikovanja skupine, sodelovanja vzgojiteljic in novega programa za celodnevni in ne zgolj krajši program, ki je verificiran zdaj. Po vsem tem je mogoče sklepati, da so tako v RV kot tudi v mestni upravi pobudi za učenje slovenščine v vrtcu tokrat iskreno naklonjeni in pričakovati je, da bo program do prihodnje jeseni zaživel vsaj v enem izmed reških vrtcev.

Marjana Mirković

6. december, Slovenski dom KPD Bazovica

Miklavževanje

Mladinska skupina KPD Bazovica je po lanskem uspešnem miklavževanju, na katerem se je zbralo več kot trideset malčkov s starši, dedki ali babicami, ponovila prireditev. Odziv je bil tudi tokrat dober, dvorano društva sta znova preplavila smeh in veselje skoraj štiridesetih najmlajših, ki so nestrpno

Veseli živžav v polni dvorani.
Foto: Marjana Mirković

klicali miklavža, dočakali pa najprej parklja in šibe in nekateri tudi solze, ki jih niso mogli odgnati niti prijazni angelčki. Teško pričakovani Miklavž je obdaroval in razveselil otroke, starejši med njimi pa so ostali tudi na likovni delavnici in izdelovali čestitke in okraske.

Program je pripravila in vodila tajnica društva Eva Ciglar, potekal pa je s pomočjo mladinske skupine in v sodelovanju z njo. Vodi jo Ivona Novaković, v pripravo pa se je vključila tudi likovna skupina. Posebej zaslužne za prireditev so bile še mlade moči mladinske skupine, predvsem Natali Iskra, Ivana Baković in Staša Iskra ter vsestransko aktivni Slavica Vuković Bačić in Zvezdana Gregorin. Parklja je tudi letos odigral Vladimir Biljčević - Buco, v vlogi miklavža pa se je predstavil aktivni član društva, Zoran Bistričič. Marjana Mirković

PLANINSKA SKUPINA KPD BAZOVICA, IZLETI

11. september, Bazovica, Italija: Tradicionalno na Bazoviškem pohodu

Planinci so se znova udeležili tradicionalnega pohoda, posvečenega štirim bazoviškim junakom, prvim žrtvam fašizma v Evropi. Po tem dogodku je tudi društvo Bazovica na Reki dobilo svoje ime. Pohoda se je z Reke udeležilo precej članov planinske skupine, kar za mali avtobus jih je bilo. Po pohodu se je skupina udeležila slovesnosti ob spomeniku na Gmajni, njena delegacija je položila venec in na koncu sodelovala na družabnem srečanju, ki ga domačini, Zveza slovenskih športnih društev v Italiji, SPD Trst, ŠD Sloga in SK Devin redno prireja jo pri Mlaki v Bazovici. Za zvesto sodelovanje na vseh pohodih v preteklih letih je

PS KPD Bazovica letos sprejela plaketo, ki bo krasila prostore društva na Reki. | Darko Mohar

Delegacija KPD Bazovica počastila spomin na bazoviške junake.
Foto: Milivoj Filipović

17.–18. september, Obisk Rečanom malo znanega Posavja

Pred letom ali dvema se je v KPD Bazovica s predavanjem o Slovenski planinski poti, prehojeni v enem zamahu, predstavila Pia Peršič, mlado dekle iz Posavja. Takrat smo ji planinci obljubili, da obiščemo njen kraj. Za pripravo in izvedbo izleta se je ponudila Mirjana Brumnjak in takoj smo vedeli, da bo vse izpeljano brezhibno. Opravila je ogledno turo in nas pripravila na polno košaro doživetij in presenečenj ter dva vzpona, na Lisco in Bohor. Z ogledne ture je prinesla tudi veliko novih poznanstev, saj, kot je rekla, v Posavju živijo izredno gostoljubni in odprti ljudje. In še nekaj ji je uspelo – kljub zelo deževni napovedi za oba dneva nas je poškrpila samo manjša plohica v soboto, čeprav je povsod drugod po Sloveniji in na Hrvaškem lilo kot iz škafe. Mirjana, kakšne zveze imaš tam gori?

Pod Lisco nas je počakal Danijel Vidic iz vasice Polje, ki ga je Mirjana spoznala na ogledni turi. Skupina A je začela svoj več kot sedemstometrski vzpon v vasi Breg na obali Save, skupina B se je z avtobu-

som zapeljala do vasice Lisec in od tam nadaljevala peš do Polja. Tu nas je vseh sedemintrideset pričakal Danijel in nas pogostil s sveže pečeno ocvirkovo potico in zelo dobrim cvičkom, to, kot je v šali rekel, "najmočnejšo brezalkoholno pijačo". Žal smo prehitro morali zapustiti gostoljubno domačijo s krasnimi razgledi in kreniti proti vrhu Lisce. Trije najpogumnejši so se do vrha povzpeli po zelo zahtevni zavarovani plezalni poti, preostali pohodniki po Pastirčkovi poti, skupina B pa je pot nadaljevala z avtobusom. V Tončkovem domu na Lisici so najvišjo oceno dobile palačinke. Dan se je nadaljeval v gradu Sevnica, obnovljenem in obogatnem z različno vsebino. Navezani stiki bodo omogočili, da v Sevnici gostujejo tudi naše druge skupine, upamo pa, da bo na Reki gostovalo tudi kakšno kulturno društvo iz Sevnice. Po namestitvi v Brestanici je sledila še pokušina vin v eni zmed tamkajšnjih vinskih kleti. Marsikatera steklenica odličnega vina je zatem odromala na Reko. Lastnik hostla pa je znan slovenski atlet, svetovni prvak in nosilec olimpijskih medalj v metanju diska.

Nedelja je bila rezervirana za jutranji klepet z Antonom Zakškom, turističnim delavcem, učiteljem in planincem iz Brestanice ter zatem za skupino A za več kot peturni pohod po poti štirih slapov. Prava divjina v bližini velikih mest, kot so Krško, Celje, Zagreb, Ljubljana. Komaj prehodni kanjoni, po katerih je treba riniti strmo navkreber in se potem enako strmo spustiti navzdol – in tako kar nekajkrat. Pogled na prelepe slapove Bojanco, Pekel in Ubijavnik je olajšal pot. Avtorja teh vrstic je sicer

Na vrhu Lisce.
Foto: Darko Mohar

precej pestilo pomanjkanje kondicije, toda njegovo godrnjanje ni skazilo dobrega razpoloženja. Na koncu je vrhunska jota v koči na Bohorju vsem vrnila moč, tako da dolga pot proti domu ni bila preveč naporna. Izletu se je pridružila predsednica PD Snežnik iz Ilirske Bistrice Darinka Dekleva in v dveh dneh je bilo skovanih kar nekaj lepih načrtov za prihodnje leto.

S Pio Peršič smo se zgrešili za kakšne pol ure, ampak to pomeni, da bomo v Posavje morali vsaj še enkrat. Tokrat smo videli samo delček tega prekrasnega kotička Slovenije.

Mirjani pa še enkrat velika hvala za odlično organizacijo in vodenje. ■ Darko Mohar

2. oktober, Slavnik

Kako se v življenju vse obrne! Deset dni pred pohodom na Slavnik v organizaciji Obalnega PD iz Kopra je kazalo, da bo sodelovalo več kot petnajst članov PS KPD Bazovica. Potem se je vse obrnilo: nekateri so morali nenadoma po drugih opravih, člani dramske skupine ali folklorja so imeli nastop, drugi so se ustrašili vremenske napovedi, vodja skupine je zbolel in dva dni pred pohodom je bil izlet odpovedan. Potem pa še en obrat: naša draga članica Mirjana se je odločila, da gre na Slavnik kar sama. Vreme je bilo v nedeljo res precej deževno, v koči na Slavniku se ni zbralo kaj dosti ljudi, ampak člani PS smo zadovoljni, da smo le imeli svojo predstavnico. Kajti pridni in zelo družabni člani Obalnega PD, ki organizaciji pohoda namenjajo veliko energije, si zaslužijo, da s svojim prihodom poplačamo njihov trud. Pa tudi o marsikateri prihodnji akciji se lahko dogovoriš samo, če se družiš z ljudmi.

Hvala Mirjani in Obalnemu PD, naslednja srečanja bodo kmalu! ■ Darko Mohar

Maruška Lenarčič, Aldo Zubin in Mirjana Brumnjak. Arhiv Mirjane Brumnjak.

16. oktober 2016, Krim

Manjša skupina planincev se je na Krim odpravila skozi Postojno, Unec in Cerknico do izhodišča pri cerkvi v Rakitni. Tam nas je čakal naš planinski vodnik Andrej Grlica. Rakitna je na 789 mnm, cilj na vrhu Krima pa na 1.107 mnm. Hodili smo dve uri ob številnih informativnih tablah gozdne učne poti. Z višino postaja pot malo strmejša in pripelje na

sedlo med Županovim vrhom in Rotovcem, od tam pa smo nadaljevali v smeri Krima s spustom proti makadamski cesti. Steza se je zatem spremenila v široko planinsko pot, ki pelje do nekdanjega vojaškega območja. Zatem sledi vzpon do ceste in po nekaj minutah hoje smo prispeli na vrh Krima. Žal zaradi megle od lepega razgleda ni bilo nič. V topli koči smo se okrepili in vrnili na izhodiščno točko, kjer pa nas je dočakalo sonce. Zadovoljno smo pokramljali ob kavici v hotelu, ki gleda proti jezeru. Domov smo se vrnili z dobrim občutkom, da smo se povzpeli tudi na Krim. ■ Zdenka Kallan-Verbanac

Planinci Bazovice na Krimu. Arhiv Milana Grlice.

30. oktober, Mirna gora

Izlet je pripravil in vodil naš član Milivoj Filipovič, priljubljeni Fičo. Sešli smo se na Grobniku in se čez mejni prehod Vinica, rojstno mesto pesnika Otona Župančiča, odpravili proti Črnomlju in Semiču do izhodišča, vasi Planina na 737 mnm. Mirna

gora je s 1.048 mnm najvišji vrh na hribovitem obrobju Bele krajine na jugovzhodnem delu planote Kočevskega Roga; na jugu se stika s Poljansko goro.

Hodili smo po gozdni učni poti Planina–Mirna gora. Dolžina poti je 5 km, čas obhoda tri ure. Pot je speljana po južnem pobočju Mirne gore do njenega vrha. Na Mirni gori stoji znamenita cerkev sv. Frančiška Ksaverja, ki je slovela kot božja pot za odvrnitev hude ure. Njen nastanek je povezan z ljudskim izročilom, po katerem je na gori domoval zloben zmaj.

■ Zdenka Kallan-Verbanac

Na vrhu Mirne gore. Arhiv Milivoja Filipoviča.

	Datum	Izlet ali druga dejavnost	Opomba
JANUAR	1. 1.	Novoletna penina na Učki	MPD primorskih PD
	8. 1.	Istra – izlet v neznano	
	21. 1.	Razstava Med morjem in gorami	
	22. 1.	Sveta Trojica nad Pivko	
	28. 1.	Sviščaki – zimski tečaj	
FEBRUAR	11. 2.	Snežni izlet v Gorski kotar	
	25. 2.	Maškaradni pohod v okolici Reke	
MAREC	5. 3.	Ženske v hribe	SPD Trst
	12. 3.	Krk za člane in prijatelje	
	2. 4.	Srečanje Prijateljstvo brez meje	

V letu 2017 so predvidene razstave: MDO primorskih PD z naslovom Med morjem in gorami (januar), dokumentarna razstava o 15 let delovanja PS in najmanj ena razstava fotografij članov PS. Novembra bo predvidoma na programu predavanje enega izmed priznanih slovenskih alpinistov.

Spremembe datuma ali cilja izleta so možne in odvisne od vremenske napovedi ali drugih dejavnosti KPD Bazovica. Sestanki PS: torek od 20. do 22. ure.

Stik: tajništvo KPD Bazovica v uradnih urah in Darko Mohar, GSM: +385 91 573 0362.

26. avgust–3. september, dvorec Rakičan

Mladinska izmenjava *Podjetni sosed*

Po lanski uspešni izmenjavi, ki je povezala 40 mladih iz Slovenije in Hrvaške, so mladi iz Hrvaške znova imeli priložnost, da aktivno preživijo konec tedna v slovenskem Pomurju. Mladinska izmenjava v okviru evropskega programa Erasmus+ za sodelovanje na področju izobraževanja, usposabljanja, mladine in športa 2014–2020 je v renesančnem dvorcu Rakičan pri Murski Soboti tokrat povezala 22 mladih iz obeh držav.

Slovensko Pomurje je območje odlične kulinarike, več gradov, z bogato srednjeveško zgodovino in lepo naravo, toda izmenjava je bila predvsem delovna in namenjena obravnavi nezaposlenosti ter iskanju in kreptvi sposobnosti za podjetništvo. V vrsti različnih aktivnosti so udeleženci spoznavali, kaj vse mora vsebovati podjetniška ideja, razvijali so svojo ustvarjalnost, izmenjavali izkušnje s trga dela in podjetništva ter predlagali svoje zamisli. Te so ob koncu izmenjave predstavili študentom višje strokovne šole Ekonomska šola Murska Sobota ter uspešnemu podjetniku in predavatelju na več univerzah, dr. Vitu Bobku. Prejeli so konstruktivno kritiko in nasvete o tem, kako zamisli izpopolniti. Mladi so tako imeli možnost pridobiti nova znanja in veščine za razvoj podjetniške za-

misli ter spodbuditi svojo ustvarjalnost in inventivnost.

Časa za sproščanje, spoznavanje Pomurja in dobro družbo je seveda tudi bilo dovolj. S predstavitvijo skupnosti in držav, iz katerih izhajajo, tradicionalne hrane, glasbe in plesa so mladi sosednjih držav medsebojno spoznavali jezike in običaje vrsnikov, se družili in postajali dobri prijatelji. | Natali Iskra

Koristna izmenjava.
Foto: Marko Lenarčič

DPS na Reki

Vida Srdoč. Foto: Marjana Mirković

DPS na Reki vodi učiteljica Vida Srdoč, ki nam je poslala spise udeležencev na temo, kako so preživeli konec tedna:

V nedeljo je bilo lepo vreme. Moja družina in jaz smo šli na izlet. Najprej smo se sprehajali. Kasneje smo jedli družinsko kosilo. Hrana je bila odlična. Po kosilu smo počivali, zvečer smo šli domov.

■ Lea Jakovljević

DPS v Čabru

Drugačen začetek DPS v Čabru

Letošnji dopolnilni pouk slovenščine (DPS) v Čabru smo začeli skupno vsi oddelki.

Najprej so nas članice KPD Bazovica z Reke iz skupine za raziskovanje slovenskega kulturnega izročila razveselile s humoresko *Kako so Butalci šli po vino na Hrvaško*, ki so se je naučile pri DPS pod mentorstvom učiteljice Dragice Motik.

V nadaljevanju druženja v Ljudski knjižnici (LK) Ivana Žagarja je Dragica Motik predavala o možnostih za medkulturni dialog in njegovem pomenu za sožitje ljudi ob meji. Predstavila je večkulturno družbo, v kateri vsaka kultura "živi" zase, in medkulturno družbo, v kateri se različne kulture prepletajo. V medkulturni družbi s spoznavanjem in priznavanjem drugih kultur in običajev lahko tudi bolje spoznamo lastno kulturo in jo tudi bolj spoštujemo. Multikulturni dialog pa je pomemben za dober odnos do lastne in drugih kultur. Lahko ga udeležimo in ohranjamo v vrtcih in šolah z različnimi dejavnostmi, med katerimi je lahko tudi učenje tujega jezika in kulture. Prenesemo ga lahko na vrsto družbenih dogajanj, kot so koncerti, prireditve, kulinarici ali druga srečanja, z učenjem in petjem različnih pesmi, z običaji, pripovedkami, legendami in podobno. Kot primere pomembnega medkulturnega dialoga je učiteljica predstavila pomembne osebnosti iz Slovenije in Hrvaške, ki so bile sodobniki ali celo sošolci, ki so se skupaj izobraževali in študirali in so s svojim sodelovanjem, medsebojnim spoštovanjem in spodbujanjem ter nesebičnim delovanjem obogatili ne le sebe, temveč tudi slovensko in hrvaško kulturo, arhitekturo, književnost... Spoznavanje smo osredotočili

V nedeljo sem šel s prijatelji na igrišče. Igrali smo košarko. Kasneje je prišla naša prijateljica s hrano. Bili smo lačni ter smo veliko jedli. Hrana je bila odlična. S prijateljem sva šla domov.

■ Tihomir Rubil

Prejšnjo soboto sem začela kot vsak drug dan z zajtrkom. Kasneje sem povabila prijateljico na kavo in sva se pogovarjali. Potem sva se odločili iti v naravo in tudi kolesariti. Bil je zelo lep dan, ampak sva se hitro vrnili domov, ker sva bili utrujeni. Ker sva bili lačni, sva si pripravili fin zavitek. Po obroku je prišel večer in so naju prijatelji povabili, da greva z njimi ven.

■ Lea Nikolić

V soboto sva bila z možem na Gorenjskem. Dopoldne sva se sprehajala. Potem sva si privoščila kosilo v neki novi restavraciji. Hrana je bila zelo dobra. Popoldne sva pila kavo, spala in gledala slovensko televizijo.

■ Indira Radin Mačukat

na delovanje Primoža Trubarja in njegovo povezanost s Stjepanom Konzulom, na Jožeta Plečnika in njegove stike z Viktorjem Kovačičem ter Božidarja Jakca in vezi z Ivanom Meštrovićem. ■ Fanika Malnar, udeleženka DPS-ja v Trstju

DPS v Čabru redno na izletih: pred muzejem v Ribnici. Foto: Eni Ožbolt

Soča

Sredi Julijcev izvira
prek brzic in slapičev v Trenti.
Lepotica ta prekrasna
tako bistra, tako jasna.

Do korit in tolmunov
v bovški kotlini,
nekje na strmini, nekje na samini,
tu me čakajo hrepenечи spomini ...
Smaragdni odsevi burijo mi domišljijo,
vznemirjajo mi čute in božajo poglede;
mimogrede ...

Hodim naprej, ti šumiš, ti drviš,
kot da nekaj zaupljivega mi govoriš,
da nekoč bila si tudi tako lepa, šumeča,
vendar takrat tvoja voda bila je rdeča.

O Soča, smaragdna reka,
večno mlada,
kako te imam rada.
Čas na tebi ni zapustil gub,
niti tam okoli strug.

Ko v živih skalah zarisuješ
najtesnejše soteske,
v bistri vodi zagledam
sončne odleske.
Ko v prod vtiskaš
svojo najširšo strugo,
saj želim vse prej si
kakor reko drugo.

Morju prinašaš svoje
najsilnejše hudourniške vode
in polniš dušo vsem,
ki mimo tebe hode.

Zdaj strastno razpenjena,
zdaj deviško mirna,
presenečaš z življenjem v sebi,
zato se vedno znova vračam k tebi.
Zdaj ujeta v ozka korita,
drugič široko razlita,
očaraš in začaraš,
kot ženska čudovita.

Ko pri tebi tako stojim,
od lepote ostrmim,
tukaj vem in tu sem srečna,
ker tvoja lepota
je večna, večna, večna ...

█ Zdenka Kallan-Verbanac

Mračni kontradikt

V vročični okrogli sobi sedim v kotu,
mrazi me od praznine.

Soba brez oken prepolna črnega sonca
hrepeni po nečem razveseljivem.
Grozna tišina odzvanja ob neme stene
in kriči od želje po uslišanju.

Kje si, noč?
Da končno s škripajočimi zobmi pregriznem zvok tišine.
Da slišim vsaj enkrat kako rodi se zvezda.
Žareča luč – hladna, bleda, moja.

█ Eva Ciglar

Ravnodušni pogled

Verjemi vase, se ozri, prisluhni,
šepetu tistega otroka v duši,
pred zlobo brž se le potuhni,
svet pravljic mu lahko poruši.

Ko slep v temi iskal boš resnico
in gluha v tišini skladal svojo pesem,
zaprl srce boš v temnico
obraz umetnika bo resen.

Le kaj, od kod, kako in kdaj,
bi vrnilo nasmeh nazaj?

█ Eva Ciglar

Na začetku vsakega začetka je, še preden se začne, začetek.
Na koncu koncev je na koncu konec.

Foto: Ira Petris

6. avgust, Martina Rejec na KKL

Najmlajša članica znane reške slovenske družine Rejec, enaindvajsetletna študentka tretjega letnika teologije in glasbenica Martina Rejec, je sodelovala na letošnji prireditvi *Kastafsko kulturno leto* in na odprtju likovne razstave na Kastav Blues Festu. Martina je predana rockabilly glasbi in sanja o kabaretskih nastopih v gledališču, igra kitaro, poje, pleše in piše pesmi. Je članica reške glasbene skupine Sarah & The Romans, občasno sodeluje s skupino River Sharks, nastopa pa tudi sama.

Mlada glasbenica. Foto: Marjana Mirković

9. avgust, Vžgano v spominih, Lipa pomni

Mednarodni projekt v okviru programa Evropa za državljane obravnava skoraj prezrto tematiko požigov vasi med

Pretrsljiva pričevanja.
Foto: Marjana Mirković

drugo svetovno vojno na obmejnem območju med Italijo, Slovenijo in Hrvaško in želi predvsem mlajšo generacijo ozavestiti o tem, da je spomin na vojna uničenja pomemben del njihove lokalne identitete. Del projekta, katerega vodilni partner je Znanstveno-raziskovalno središče Univerze na Primorskem, je tudi potujoča razstava, ki je bila poleti na ogled v Spominskem središču Lipa pomni v vasi Lipa tik ob meji s Slovenijo.

27. september, NUK

Narodna in univerzitetna knjižnica (NUK) iz Ljubljane je pripravila projekt širjenje slovenske besede, s katerim želi rojakom zunaj Slovenije ponuditi v branje elektronske knjige v slovenščini, dostopne na spletnem portalu Biblos: <http://mreznik.nuk.uni-lj.si/vir/biblos>. Kot sporoča vodja zbirke tiska Slovencev zunaj RS Helena Janežič, je portal namenjen knjižnični

izposoji ter nakupu leposlovnih in strokovnih del. Vsi zainteresirani vabljeni k brezplačni včlanitvi v NUK, informacije:

helena.janezic@nuk.uni-lj.si;

izposoja@nuk.uni-lj.si.

27.–28. september, Kastav

Ob 150. obletnici ustanovitve Čitalnice v Kastvu je bil organiziran tudi znanstveni posvet na to temo. Čitalnica, ustanovljena leta 1866 kot prva hrvaška čitalnica v Istri, je postavila temeljni kamen narodnega preporoda, med njenimi ustanovitelji pa je bilo tudi več rojakov. Posvet je predstavil triindvajset prispevkov iz Poljske, Madžarske, Slovenije in Hrvaške, sodelovali pa so tudi dr. Barbara Riman (Tabora na območju Kastva 1871 in 1911 v luči objav v slovenskem tisku), mag. Breda Zalašček (Kastavska čitalnica – zibelka narodnega preporoda na Istrskem polotoku) in dr. Salvator Žitko (Vloga in pomen Franja Ravnika v čitalniškem gibanju in njegov doprinos k narodni prebujni istrskih Slovencev in Hrvatov v 60. letih 19. stoletja). Prispevki sodelujočih bodo objavljeni v *Zborniku kastavštine* predvidoma prihodnje leto.

Mag. Breda Zalašček in dr. Barbara Riman.
Foto: Marjana Mirković

3.–12. november, mednarodni lutkarski festival na Reki

Lutke iz bogatega opusa Agate Freyer.
Foto: Marjana Mirković

Sedemnajst gledališč, tri iz Slovenije, Sje uprizorilo različne predstave, od klasičnih do sodobnih, na šestih lokacijah, v različnih tehnikah in namenjenih vsem generacijam, s pestrim spremljajočim programom. V okviru festivala so letošnjo stoto obletnico prvega izida znamenite knjige Pripovedke iz davnine Ivane Brlić Mažuranić proslavili s predavanjem dr. Maje Verdonik, sicer avtorice

monografije o reškem lutkovnem gledališču ob njegovi petdesetletnici (2010). Na festivalu sta redna gosta tudi priznana slovenska umetnika, režiser, lutkar, vio-

lončelist in pedagog Edi Majaron in oblikovalka lutk, scenografka in kostumografka, akademska slikarka Agata Freyer. Letos sta postavila razstavo z naslovom *Od skice do lutke*, ki je predstavila del izjemno bogatega opusa Agate Freyer.

3. november, DAR

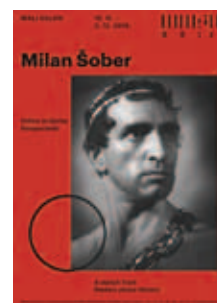
V Državnem arhivu na Reki (DAR) so predstavili dvojezično, hrvaško-slovensko publikacijo z naslovom *Istrski motivi z začetka 19. stoletja*. Gre za objavo risb pomembnega arhitekta habsburške monarhije, Pietra Nobila, ki je dokumentiral stanje na terenu in je zaslužen za vzpostavitev konservatorske službe na tem območju, zbirka pa ima tudi umetniško vrednost. Avtor besedila je reški umetnostni zgodovinar dr. Marijan Bradanović, ki je zbirko, sicer v lasti DAR, raziskoval več kot dve desetletji, pobudo za predsta-

vitev javnosti, z razstavo in publikacijo, pa je dalo Humanistično društvo Histria iz Kopra.

15. november, Milan Šober, razstava

V Mali galeriji je bila na ogled razstava z naslovom *Črtice iz reške zgodovine* avtorice Sabine Salamon. Predstavljen je bil del fotografij znanega reškega umetniškega fotografa Milana Šobra (1920–1985), rojenega v Mariboru, ki je na Reki živel in ustvarjal od leta 1947 do konca svojega življenja. Izobraževal se je na tečajih, leta 1963 pa se je vpisal na Pedagoško fakulteto, smer Likovni pouk. Razstavljal je od leta 1952, imel petnajst samostojnih in več kot sto skupinskih razstav, redno sodeloval v mesečniku *Naša fotografija*, bil član fotografskih klubov na Reki in v Zagrebu ter Hrvaškega društva likovnih umetnikov uporabnih umetnosti (ULUPUH). Za svoje delo je prejel več priznanj in nagrad.

24. november, Stereotipi o starejših

Dr. Maja Zupančič, dr. Kristina Dankič in Anka Perhat. Foto: Marjana Mirković

Dr. Maja Zupančič z oddelka za psihologijo ljubljanske filozofske fakultete je aktualno temo, očitno zanimivo za reško občinstvo, ki je napolnilo dvorano mestne hiše, slikovito dopolnila s podatki različnih raziskav. Ovrгла je stereotipe o senilnosti starostnikov, poudarila, da se prilagajajo novim tehnologijam, izobražujejo, da je pomoč otrokom vzajemna, ukvarjajo se s prostovoljnimi, svetovalnimi in strokovnim delom in v povprečju so zadovoljni s svojim življenjem. Poudarja, da so predsodki o starejših številni in pogosto brez podlage ter da se je s stereotipi mogoče spoprijeti le z izobraževanjem. Predavanje je v sklopu projekta Reka, EPK 2020 organiziral reški oddelek za zdravstvo in socialno varstvo

24. november, Zdenko Sila

Zdenko Sila je rad planinaril. Fotografija s predavanja Vladija Braliča.

V polnem antikvariatu Ex Libris je reški arhitekt Vladi Bralič predstavil zelo zanimivo predavanje o kolegi Zdenku Sili (1915–1997), edinem Plečnikovem učencu na področju urbanizma na Hrvaškem, zaslužnem za vzpostavitev dejavnosti prostorskega načrtovanja in avtorju izjemne spomeniške arhitekture. Poimenoval ga je za pravega pesnika prostora. Zdenko Sila, rojen v Pragi, materi Čehinji in očetu tržaškemu Slovencu, je po preselitvi družine v Maribor študij nadaljeval v Ljubljani na fakulteti za arhitekturo in bil med Plečnikovimi priljubljenimi študenti. Po diplomi (1941) se je zaposlil na Sušaku in na Reki deloval vse življenje. Skupina arhitektov in umetnostnih zgodovinarjev si prizadeva celovito dokumentirati in objaviti monografijo o njegovem izjemno bogatem in pomembnem polstoletnem opusu.

Popravek

V septembrski številki Sopotij je bilo za prispevek v rubriki Si-T (6.–17. junij, Razstava v LK Ivan Žagar v Čabru) pomotoma izpuščeno ime avtorice, Sintije Žurga Paripović. Avtorici iskreno opravičilo urednice.

I V iskanju nove normalnosti

Imam tri velike otroke, ki stopajo na pot negotove samostojnosti. Rodili so se v svet enakih startnih možnosti za vse, kot nam o svetu in naši lastni neiznajdljivosti govorijo iznajdljivi uspešneži. A ker so se moji trije rodili staršem, ki ob pravem času niso bili na pravem startnem mestu, se bo morala moja deca (kot žal večina njihovih vrstnikov) kar pošteno potruditi, če si bo hotela ustvariti znosno življenje.

Kot številni starši delam korektno, po čisti vesti, z visoko izobrazbo, najmanj osem ur na dan, prej več. Še do včeraj je veljalo, da so prekarni delavci večinoma mladi, ki se jim komajda uspe zaposliti za določen ali kakršenkoli začasen čas. Danes so prekarci tudi zaposleni delavci, ki ne vedo, ali bodo jutri še imeli delo, in ki morajo delati namesto še dveh delavcev, odpuščenih v imenu nižanja stroškov in višanja dobičkov. Toliko ali še več delamo kot tisti, za

katere ima dan prav tako 24 ur in delavnik osem, pa zaslužijo desetkrat, dvanajstkrat, štirinajstkrat več kot jaz. In vi. Kdo mi je kriv, da ne morem živeti od obresti odlične pozicije startnih mest v dirki za prisvojitev čim večjega dela pogače, ki se je začela pred 25 leti. Tako mi pravijo "pametni", ki so bili "pravi" čas na "pravem" mestu.

Moji sinovi razumejo vsaj tako kot jaz, iz kakšne snovi je za nekatere narejen ta svet enakih možnosti in demokracije. Po svetu hodijo z odprtimi očmi in jim je jasno. Toda kljub temu je dan po oddaji Tarča na slovenski

nacionalni televiziji eden izmed mojih treh, ki nam za dobro voljo rad kdaj pa kdaj uprizori hišni teater, kot mesečnik taval po hiši in kot obupanec tožil: "Razumem, da rabi denar za en mercedes, za eno jahto, ampak zakaj rabi za tri mercedese in tri vile in tri jahte?! Kaj mu nista zadosti dve?!" V Tarči so namreč novinarki in novinarji odlično, brez milosti in do obisti razkrili milijonske lopovščine, ki se že leta dogajajo s preplačanimi medicinskimi pripomočki v slovenskih javnih bolnišnicah. Tokrat pa nisem vedela, ali ta mladi človek samo igra ali je res že obupanec.

In čez teden je bila še ena Tarča na isto temo in nato še ena Tarča o dogajanju v slovenski vladni koaliciji, v kateri je ena stranka solistično klecnila pred zdravniškim sindikatom, zato da so njegovi člani, ki jim nikdar ni zadosti, prenehali stavkati... Po drugi strani plače številnih delavcev, na primer bolnišničnega strežnega osebja, brez katerih si ljudje v belem ne bi mogli privoščiti niti stavke, ne dosejajo niti zakonskega minimuma. Že kar popularno jim pri nas rečemo "plačna skupina J".

S prostovoljnimi prispevki se je nekaj časa kupovalo ultrazvoke, trenutni hit so defibrilatorji, osebno pa kot vrhunec domišljije, kako izkoristiti veliko naklonjenost dobrodelnosti Slovencev, ocenjujem veliki dobrodelni koncert v Postojni. Na njem so – ne boste verjeli – zbirali denar za porodne postelje tamkajšnje porodnišnice. Bomo kmalu organizirali dobrodelni koncert za plačno skupino J? Ko še na nacionalnem radiu izvem, da slovenski bolniki s sladkorno boleznijo nimajo dostopa do enakih, najsodobnejših zdravil kot preostali Evropejci, temveč da mnogim predpisujejo še vedno takšen inzulin, kot je bil takrat, ko so ga izumili... Noro!

Tako da je od vsega hudega, kar je s TV-ekrana prodiralo v naše domače gnezdo, naposled vsem v hiši postalo jasno: najboljša, da se gremo samo svoj, hišni teater, ugasnemo vse zaslonne in pogledamo, kaj nam sploh še preostane.

K sreči: marsikaj! Imam, tako kot vi, širšo družino, veliko prijateljev in znancev, sodelavcev. Ne nazadnje imam službo, še lahko dam deset evrov za otroke, ki jih nimajo, da jih Zveza prijateljev mladine lahko pelje na morje. Vsaj za zdaj še nisem begunka. Vsak dan berem in srečujem ljudi, ki so pripravljene pomagati ljudem, ko se ti znajdejo v stiski. Ostaja nam, da pletemo svojo trdno socialno mrežo, se samoorganiziramo, se spoštujemo in da skrbimo drug za drugega. Zato da ohranimo osebno in se borimo za socialno dostojanstvo. Z užitkom sem v petek na Radiu Rijeka poslušala Skalanado, *oddajo o iskanju nove normalnosti*, Saše Vuksana in Zorana Skale o okrogli mizi o združništvu, ki so jo v Krku organizirali mladi.

Upanje je. Ker nas je vsak dan več v tem iskanju. Naj nas bo v prihodnjem letu še več!

■ Dragica Jakšetič

Dragica Jakšetič

Nataša Grlica

Folklor je moja ljubezen

Nataša Grlica je iz družine, katere člani so vsi tako ali drugače močno vpeti v delovanje KPD Bazovica. V folkloro skupino (FS) društva se je vključila pri sedemnajstih letih, na nagovor sošolke Metke (Rizman, op. ur.) in – ostala.

Minilo je sedemintrideset let, ljubezen do folklore pa je od legendarne skupine, iz katere je izšlo kar osem življenjskih parov, ostala enako živa. "Plesala sem vse do rojstva drugega otroka, potem pa ni šlo več. V FS sta sicer plesala tudi sin Andrej in hčerka Martina, a njo je pozneje bolj pritegnil moderni ples, sem pa vesela, da je danes znova z nami. Leta 1986 je zame sledila daljša prekinitev, vse do leta 2008, vsaj kar zadeva folkloro, ki je bila vedno moja prva ljubezen. Pred tem sem sicer sodelovala v dramski skupini in zboru ter pri planincih, toda folklor mi ni dala miru. Spomini na mlada leta, preživeta z nastopi in dolgoletno, legendarno vodjo naše skupine, nekdanjo baletno plesalko HNK Ivana pl. Zajca, Sonjo Kern Svoboda, so ves čas hranili željo po folklori. In naposled smo nekega dne poklicali koreografinjo znane grobniške FS KUD Zvir iz Jelenja Alenko Juretić in se dogovorili za srečanje, ki je botrovalo oživitvi naše skupine: prišla je skupaj s koreografinjo Martino Mičetić in nam je v eni sami vaji uspelo postaviti enajstminutni gorenjski splet! To nas je opogumilo, in kot vidite, nas je od začetne šestčlanske skupine danes že dvaindvajset, tudi trije moški. Številčno nas je dovolj, odprti pa smo tudi za nove člane, zlasti moške, a iz mlajše generacije. Smo dobra ekipa, povezani. Brez tega ne gre, ta želja po občutku pripadnosti in prijateljstvu nam je ostala iz mladih let, naša takratna FS je bila resnično povezana, s Sonjo nam je bilo vselej zelo lepo, skupaj smo praznovali vse rojstne dneve, pozneje tudi poroke, in vaje niso bile nikoli samo vaje, vselej so bila to druženja. Tudi na gostovanjih: prihajali smo prvi in odhajali zadnji, res smo bili dobra, prijateljska ekipa. Ja, nekateri tudi še kaj več, seveda, haha. In tudi to še drži, vsaj pri naju z Milanom!"

Dodatno spodbudo za FS so pomenile pohvale Sonje Kern Svoboda, prijetno presenečene nad ponovnim delovanjem FS in vedno pripravljene za nasvete, zadovoljne, da je na odru Bazovice znova videti folkloro. In repertoar? "Malo sem sama brskala, članica skupine Jasmina Dlačić je navezala stike z Istro in v sodelovanju z Martino Mičetić smo postavili *Istrski balun*, za *Istrski splet* pa gre zahvala Alenki Juretić. Koreograf belokranjskih in slavonskih spletoev je Gabrijel Funarić, iz FS Zora iz Opatije, kjer je plesalo več naših članov. Moram pa reči, da sem sklepno kolo iz predstave Ero z onega sveta Jakova Gotovca postavila sama, po spominu, kot nas je naučila Sonja Kern Svoboda in kot smo ga plesali pred tridesetimi leti. In enako zdaj postavljam tudi potrkano polko."

Za nastop folklornih skupin so pomembne tudi ustrezne noše. Nataša Grlica se pohvali, da imajo noše za vse ples: "Za Era so noše stare, nekaj smo sami sešili in dodali, Zoran Bistričić je natolkel 'dukate', treba se je pač znajti. Imamo tudi izjemno pridne članice, in tako sta slavonske noše sami sešili Marcella Vučković in Stella Černjar. Posebne noše imamo tudi za belo-

Nataša Grlica. Foto: Milan Grlica

kranjski, istrski in gorenjski splet. Lepo je na odru videti del tradicije v nošah, a na nastopih lahko to povzroča malo preglavic. Pred kratkim smo denimo v Šibeniku nastopili z uro in pol dolgim programom in morali smo poskrbeti za nemoten potek dogajanja na odru v času, potrebnem za preoblačenje. Znašli smo se z dramskim nastopom Vitomirja Vitaza, nastopom tamburašev, venčkom slovenskih, ki sta jih odigrala harmonikar Ivan Simić in basist Ivan Harej, ki že dolgo bogatita in spremljata naše nastope, eno izmed časovnih premostitev pa sva s pevskim nastopom celo izpolnili Marcella in jaz."

Najljubšega nastopa ni, vsi so po svoje lepi in posebni, in vselej se trudijo, da krepijo ugled društva. Pri plesih pa je drugače, najljubši je povezan tudi z željami za prihodnje: "Ero mi je daleč najbolj pri srcu in, zanimivo, čeprav je za večino zahteven, ga vsi želijo plesati. Želela bi, da z njim znova nastopimo v Hrvaškem kulturnem domu na Sušaku prihodnje leto, ko KPD Bazovica praznuje sedemdesetletnico delovanja, in tako deloma ponovimo izjemno odmeven nastop, ki smo ga s tem kolom imeli tam ob polstoletnem jubileju društva leta 1997. Razmišljam tudi, da bi postavili splet slovenskih plesov, ki bi povezoval vse slovenske pokrajine ..."

Nataša Grlica ob koncu pogovora dodaja iskreno zahvalo vsem sodelujočim v FS za zavzetost in trud ter izraža upanje, da jim bo zdravje dovolilo, da bodo lahko plesali vsaj do naslednjega okroglega jubileja društva 2027. | Marjana Mirković

Drama v Dragi. Foto: Andrej Hromin

Jesen. Foto: Anita Hromin

Radost. Foto: Ira Petris

Oto. Foto: Milena Arbula

Prehod. Foto: Điljo Arbula

Tofana di Rozes. Foto: Mirjana Brumnjak

Bailando. Foto: Dubravka Dijanić

Muci. Foto: Milena Arbula